

Secr. Gerard Thijssen
Rozenbloemstraat 34,
4921 KG Made
Tel: 0162-683323
Mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com

NIEUWSBRIEF

jaargang 20 – nummer 1 januari 2017

Uitnodiging

Lezing: op 25 Januari
Strijd bij de Kapelsche Veer
om 20.00 uur
in Hotel-Partycentrum 't Trefpunt
Raadhuisplein 1a Made
door Frans Ruczynski en Wadek Salewicz

Wij kennen beide sprekers nog van hun enthousiaste lezing in december 2014 over de bevrijding van onze streek. Deze keer zullen zij nader ingaan op een belangrijk deelfragment van deze strijd: de strijd bij Kapelsche Veer

De Strijd om Kapelsche Veer was een in de winter van 1944-1945 gevoerd gevecht om Kapelsche Veer, een Duits bruggenhoofd ten zuiden van de Bergsche Maas, bij het Noord-Brabantse dorp Capelle. Deze geheel overbodige strijd duurde vijf weken en kostte in totaal ongeveer 1200 man aan militaire verliezen: gesneuvelden, gewonden, vermisten en krijgsgevangenen.

De strijd kenmerkte zich door bloedige gevechtsacties onder barre winterse omstandigheden, en was een prestigestrijd tussen generaals van beide kanten. De gevechtshandelingen werden gestaakt toen van Duitse zijde, na een commandowisseling, bevel uitging het bruggenhoofd te ontruimen. Van alle (wereld)oorlogen vielen bij de strijd om Kapelsche Veer gemiddeld de meeste slachtoffers per vierkante meter bevochten grond.

Eenheden van de Poolse 1e Pantserdivisie die deze sector bewaakten, voerden in de nacht van 28 op 29 december 1944 een verkenning op het eiland uit. Ze stuitten op hevige Duitse weerstand. Hierop werd besloten tot de vernietiging van het bruggenhoofd. Een eerste Poolse aanval in de nacht van 30 op 31 december werd een catastrofe voor de aanvallers; 49 man werden verloren, onder wie 11 gesneuvelden.

Een tweede Poolse aanval werd in de nacht van 6 op 7 januari 1945 ondernomen. Ook nu bleek de Duitse bruggenhoofdverdediging te taai. De verliezen aan Poolse zijde waren hoog: 134 man, waarvan er 34 sneuvelden. Inmiddels was duidelijk geworden dat het Ardennenoffensief was mislukt. Zowel de Duitse als de geallieerde legerleiding wilde echter niet van wijken weten. De strijd om Kapelsche Veer ging onverminderd door en spitte zich in alle hevigheid toe. Een Britse elite-eenheid, het 47 Royal Marine Commando, deed een aanval in de nacht van 13 op 14 januari. Naast Britten waren ook Noren bij de eenheid ingedeeld. Ook deze aanval eindigde met grote verliezen zonder dat het doel was bereikt: 49 man, onder wie 9 Noren. Opnieuw werd een geallieerde operatie gelast. Nu door eenheden van de Canadese 4e Pantserdivisie. Ditmaal werd een grote dag aanval ondernomen op 26 januari. Bij verrassing zou via de Bergsche Maas nog een kano-eenheid van 60 man het Duitse bruggenhoofd in de rug aanvallen. De gevechten duurden vijf dagen. In de vroege morgen van 31 januari 1945 trokken de Duitsers zich vrijwillig van het bruggenhoofd Kapelsche Veer terug. Ook deze Canadese aanval leidde tot hoge verliezen: 240 man, waarvan er 76 sneuvelden.

Monument bij Kapelsche Veer

Herhaalde oproep aan al onze leden:

In verband met de stijgende kosten van het bezorgen van de nieuwsbrieven, vragen wij U beleefd om Uw e-mailadres door te geven aan onze secretaris, adres: zie onder aan deze pagina.

Ook zouden wij graag toestemming van U krijgen om de contributie automatisch te incasseren. Dit kan ook op hetzelfde adres doorgegeven worden.

Cor Knoop onderscheiden door Brabants Heem

Meer dan honderdtwintig belangstellenden vulden woensdag 14 december jl. een overvolle Biesboschzaal in 't Trefpunt te Made. Heemkundekring Made en Drimmelen had die avond boswachter Jacques van der Neut uitgenodigd de jongste ontwikkelingen in de Noordwaard van de Biesbosch te komen schetsen. Vlak voor de pauze van deze boeiende bijeenkomst nam plotseling voorzitter Louis van Suijlekom terug het woord om de plaatsvervangend voorzitter van Brabants Heem, de heer Otte Strouken uit Lage Zwaluwe, naar de microfoon te halen.

Het bestuur van Brabants Heem, de overkoepelende organisatie van alle Brabantse heemkundekringen, was het niet ontgaan dat Heemkundekring Made en Drimmelen een lid heeft met bijzondere verdiensten voor de heemkunde in Brabant.

Cor Knoop nam samen met Bernard Sibon in 1998 het initiatief in Made en Drimmelen een Heemkundekring te starten. Vanaf de eerste bijeenkomst was hij daarin als bestuurder actief. Tot 2012 als secretaris en eerste aanspreekpunt, daarna als gewoon bestuurder.

De heer Strouken nam een greep uit de activiteiten die Cor de afgelopen twintig jaar initieerde en/of waaraan hij deelnam: vanaf de eerste uitgave is hij redactielid van het periodiek van de vereniging: De Klok. Hij fungeerde als contactpersoon met de drukker, zorgde voor de ronddeling en verzending en schreef ook zelf een aantal artikelen. Van meer dan honderd Nieuwsbrieven die de vereniging uit liet gaan, was Cor de eindredacteur. Ook hier kwamen de contacten met de drukker en de verzending op hem neer.

Ook als Cor een keer niet in een werkgroep ingedeeld stond, was hij meestal toch aanwezig. De werkgroep waaraan hij wel de meeste tijd besteed heeft, is de werkgroep cartografie. Mede door zijn inzet kent de voormalige gemeente Made en Drimmelen een digitale versie van het eerste negentiende-eeuwse kadaster. Een monnikenwerk dat niet onderschat kan worden. Cor was bijna bij iedere activiteit die de vereniging organiseerde een van de initiatiefnemers. Of het nu ging om een tentoonstelling, excursie of fietstocht: Cor was meestal eerste aanspreekpunt. Bij het inrichten van de verschillende locaties die de vereniging mocht gebruiken, was hij elektricien, schilder, schoonmaker, verhuizer en noem verder maar op. Er zijn weinig dingen eigendom van de vereniging die Cor niet in handen heeft gehad.

Vanaf de eerste jaren van de vereniging geeft Cor historische rondleidingen door het dorp Made en de Linie van Den Hout. Bij heel wat zusterverenigingen heeft hij een avondvullende lezing gehouden over de Linie van Den Hout. Cor leverde ook een belangrijke bijdrage aan tentoonstellingen die in andere gemeenten (met name Geertruidenberg) plaatsvonden. Te denken is aan de tentoonstellingen over elektriciteit en de Langstraatspoorlijn die daar in vorige jaren plaatsvonden. Onuitwisbaar voor de bewoners van de Wijngaerd zijn de fotopresentaties die hij in dit verzorgingshuis vertoont. De bewoners veerden op als Cor het woord nam en reageerden enthousiast op de door hem geselecteerde beelden. Reden waarom de presentaties een vervolg kregen en krijgen. Hij deed dit alles op een vrolijke, humoristische manier die mensen samenbindt. Nooit een onvertogen woord of verwijt naar anderen. Tegenstanders bestaan voor hem niet. Een gedreven heemkundeman die beschikbaar is voor iedereen die een beroep op hem doet, die graag zijn kennis deelt met anderen, die initiatieven toont, die vele mensen kent en betrokken is met alles en iedereen, die veel, heel veel contacten heeft. Hij is vaak ook het gezicht van de Heemkundekring, de kring die actief en bezig en bereikbaar is, mede door zijn bezielende inbreng.

Reden dus voor het bestuur van Brabants Heem Cor te onderscheiden met een provinciaal draaginsigne. Met een luid applaus liet een volle zaal aanwezigen blijken het met deze beslissing volkomen eens te zijn. Onnodig te melden dat de daarop volgende pauze iets uitliep, omdat velen van de gelegenheid gebruik maakten Cor persoonlijk met deze onderscheiding te feliciteren.

Teugblik op de lezing van Jacques van der Neut.

Een volle zaal, ongeveer 120 mensen, luisterden in volle overgave naar de verhalen van Jacques. Hij vertelde over onze Biesbosch.

Over de ontwikkelingen die er de afgelopen jaren zijn geweest. Verschillen zijn er ten opzichte van het verleden volop.

Vroeger werd er onderhoud gepleegd terwijl tegenwoordig de natuur zijn gang mag gaan.

Voor de pauze vertelde hij eerst over de Hollandse Biesbosch, het eiland van Dordrecht, de Hengstpolder, die ontstaan is door consequent landbouwbeheer. Geen kunstmest.

Vroeger waren er griendwerkers en rietsnijders druk doende.

De oogst hiervan werd op platte bakken over de Merwede vervoerd. Er is daar nog een getijde verschil van 70/80 centimeter. Dit komt omdat er via de Dordtse Kil een open verbinding is met de Nieuwe waterweg.

De Brabantse Biesbosch heeft ook een getijdeverschil, maar dat is maar 20 centimeter.

Doordat de natuur zijn gang mag gaan, de wilgen worden b.v. hoger, komen er ook ander dieren voor.

Via een groot scherm zien wij de prachtigste opnames van alles wat leeft en bloeit in de Biesbosch.

Verschillende roofvogels, waaronder de havik, hebben hun plaats in de Biesbosch gevonden, momenteel zijn er ongeveer 20 broedparen. Ook is er ruimte voor de prachtige appelvink, die zowel aan de Hollandse als Brabantse kant te vinden is.

De bever is hier 30 jaar geleden weer teruggezet, maar reeds rond 1800 werd de bever gebruikt voor zijn vlees en zijn huid werd gebruikt voor het maken van castoren (bevervilt) hoeden.

Momenteel zijn er 110 beverburchten en tussen de 350 en 400 bevers aanwezig in de Biesbosch en de rivieren.

Jacques vertelt op een grappige manier dat hij nog wel eens vanuit een wijk gebeld wordt dat er een cavia in de tuin zit.

Reeën zijn er ook veel in de Biesbosch, alleen reeën en water gaan niet zo goed samen.

Als er overstromingen zijn dan overleven ze dat niet.

De Noordwaard aan de Brabantse kant is 1500 hectare groot en is onttrokken aan de landbouwgrond.

Ruimte voor de rivier is hier gecreëerd, de boeren hebben andere boerderijen op terpen gebouwd, alles is in de minne geschikt.

Er lopen koniksparden en waterbuffels, wat volgen Jacques een Zwisterleven gevoel geeft.

Watervogels, de kluut (kijkt vooruit) de roerdomp, de grutto die op doorreis is vanuit Senegal en de lepelaar hebben hun plekje wel gevonden.

De Biesbosch is een doortrek gebied voor deze vogels, zij broeden hier niet.

En natuurlijk is er nog veel meer te vertellen want de verhalen van Jacques en zijn prachtige opnames zijn oneindig. Iedereen was het er over eens dat het weer een boeiende lezing was.

Vooraankondiging:

Naar aanleiding van de lezing van Jacques van de Neut komt er op zaterdag 22 april 2017 een excursie door de Noordwaard.

Nadere informatie volgt, u wordt op de hoogte gehouden.

Mededeling:

Het Bestuur van de Heemkundekring betreurt het dat de heer Clemens de Witte per direct zijn functie heeft neergelegd.

Wij bedanken hem voor zijn enthousiaste inzet.

Uitnodiging

Schipperscentrum "Het Zuiden" organiseert
een lezing over de binnenvaart
"Van de zuiden Wal"
(Hooge en Lage Zwaluwe, Geertruidenberg, Made en Drimmelen)

Op zaterdag 21 januari 2017

De lezing wordt gegeven door de heer **Leen ten Haaf**
uit Lage Zwaluwe

Plaats: Schipperscentrum, Reenweg in Raamsdonksveer.

Aanvang: 14.00 uur

Toegang is gratis

Het bestuur wenst u allen een gezond en gelukkig 2017

Kamer van Koophandel nummer **18054542**
Bank: Rabobank Amerstreek
Iban: **NL34 RABO 0150633750**

Website: www.heemkundemadedrimmelen.nl
E-mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com
Bezoekadres: Kapelstraat linkerzijgevel R.K.Kerk.